

KÕRGESSAARE VALLA TEATAJA

OMAVALITSUSE INFOLEHT

NR. 2

REEDE 16. VEEBRUAR 2007

ILMUB IGA KUU KOLMANDAL REEDEL

TASUTA

Kõrgessaare valla preemia

Eesti Vabariigi aastapäeval välja antava Kõrgessaare valla preemia saaja 2007. aastal on **JAAN PUUSEPP. Palju õnne!**

31.jaanuariks 2007 esitati vallavalitsusele järgmised valla preemia kandidaadid:

Jaana Jaanus esitas **Triin Simsoni** – valla lastekaitsetöötaja, kes on vastutustundlik, abivalmis ja leebe loomuga, samas järjekindel ja hoolib inimestest.

Artur Valk esitas **Jaana Puusepa** – Kõpu tuletorni piirkonna turismi- ja puhkeala arendaja. “Päikeseloojangu muusika“ kontsertide sarja korraldaja. Need kontserdid rikastavad meie valla ja kogu Hiiumaa suvist kultuurielu.

Aili Soop esitas **Lauka Segakoori** – koor on edendanud koorilaulukultuuri Kõrgessaare vallas üle 50 aasta, on esinetud vallapäevadel ja jõulukontsertidel kirikutes. Koor on osa võtnud kõikidest maakonna laulupäevadest, kõikidest vabariigi üldlaulupidudest alates aastast 1960, koori tuntakse kogu Eestimaal.

Lauljad on viinud hiidlaste laulu ka Eestist kaugemale – Põhjamaade-Baltimaade koorifestivalidele Gotlandil, Norras, Leedus, ees seisab tänavu Eesti-Soome laulupidu Pori linnas.

MTÜ Kõpu Piirkonna Arendusselts Valguskiir esitas Kõpu külade nimel **Jaanus Valgu** – soovides tunnustada teda abi ja toetuse eest Kõpu poolsaare külade päevade korraldamisel, selle eest, et vallavanem on teinud alati rohkem, kui temalt nõutakse, et ta on abivalmis ja vastutulelik nii sõnades kui tegudes, selle eest, et ta on jaganud end vallarahvale oma suure ja toreda pere kõrvalt ja arvelt.

Lauka Piirkonna Külaarendusseltsi juhatuse liikmed esitasid **Katrin Sarapuu** – kes on valla kultuurielu edendanud aastaid, korraldanud erinevaid lasteüritusi, laagreid ja viinud ellu mitmeid projekte. Ta on arendanud koostööd mittetulundusühingutega ja aidanud neid projektide kirjutamisel. Katrin on ideedest tulvil ja külaseltsi aktiivne liige.

Tarvo Malk esitas **Anu-Maie Jõgi ja Pihla turismitalu**.

Pihla turismitalu on rahvusvahelise ökosparte projekti näidistalu Hiiumaal ja omab Hiiumaa Rohelist märki. 1997.aastal loodi Anu-Maie Jõgi initsiatiivil Kõpu piirkonna arendusselts Valguskiir. 2005. aasta detsembris Olustveres toimunud moosimessil tunnustati tema valmistatud porgandimoos Eesti parimaks moosiks. Pihla turismitalu tegemisi on mitmel korral kajastatud üleriiklikus meedias, mis kaudselt on tutvustanud ka Kõrgessaare valda. Turismitalu on pikka aega tegelenud Hiiumaa traditsioonilise käsitöö tutvustamisega ja propageerimisega. Pihla turismitalu on elujõuline talu, kus elavad ja töötavad koos mitme põlvkonna inimesed.

Aili-Nelside Soop saab presidendilt riikliku autasu – Valgetähe V klassi teenetemärgi

Aili on kohaliku elu edendaja. Kui Lauka kooli pere esitas Aili 1999. aastal valla preemia kandidaadiks, kirjutasid nad, et õpetaja Aili Soop on terve oma teadliku elu pühendanud koolile ja kultuuri edendamisele.

Aili Soop on üle 50 aasta juhendanud Lauka Segakoori, võiks öelda, et ta on meie Ernesaks. Tänu Aili visadusele ja koori liikmete laulusoovile on Lauka Segakoor rõõmistanud kuulajaid vallatüritustel, maakonna ja vabariigi laulupidudel, kirikukontsertidel ning kaugemalgi. Praegugi valmistatakse suviseks laulmiseks Soomes.

Jätkevut energiat Sulle, Aili! Meiegi tunneme rõõmu, et Sind on tunnustatud kõrge autasuga. **Palju õnne!**

Kõrgessaare Vallavalitsus

Laupäeval 24. veebruaril algusega kell 12.00 Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse kammersaalis Eesti Vabariigi 89. aastapäeva KONTSERT-AKTUS

Valla preemia ja tänukirjade üleandmine.

Esinevad:

Luidja koor, Lauka segakoor, Lauka Põhikooli mudilaskoor ja solistid, Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse laululapsed.

Peale kontserti järgneb vallavolikogu esimehe ja vallavanema vastuvõtt.

Kaetud on kookide ja puuviljadega vastuvõtu laud.

Ootame rohket osavõttu

Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse teated:

Reedel, 16. veebruaril kell 13.00 avame
valitsejamajas näituse
„KORJATUD, LEITUD JA
HOITUD“

Tegemist on osakesega Tõnis Ülemaantee vanade asjade kogust.

Kõik huvilised on oodatud.

Teisipäeval, 20 veebruaril on
VASTLAPÄEV

Sõidame kelgutama Leluseljale kultusemäele.

Buss väljub Lauka Põhikooli juurest 13.20 ja Viskoosast 13.30.

Loomulikult on kohapeal vastlakuklid ja kuum tee. Tagasi orienteeruvalt kell 16.00

Pühapäeval 25. veebruaril algusega kell 10.00 Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses KORVPALLITURNIIR

Kõrgessaare VAK karikale
Mandaat 9.30 – 10.00

Osavõttutasu 350 krooni võistkonna kohta saab tasuda kohapeal.

Turniiri peakohtunik on Mati Kiiver.
Registreerimine Mati Kiiver tel. 5082208
või Artur Valk tel. 5055732

KÕRGESSAARE VALLA TEATAJA

Toimetaja Tarvo Malk

Telefon: 4622492; 52 00908

e-mail: korgessaare.teataja@mail.ee

Trükkija Saarte Trükkikoda

Artiklid avaldamiseks edastada toimetajale hiljemalt kuu teiseks reedeks.

Kõrgessaare vallas on kaks valimisjaoskonda:

Kõrgessaare valimisjaoskond nr 1, hääletamisruumi asukohaga Tööstuse tee 16 A (valitsejama), Kõrgessaare alevik, Kõrgessaare valla valimisjaoskond nr 2, hääletamisruumi asukohaga Kõpu Internaatkool.

26.-28.veebruari saab eelhääletada mõlemas valimisjaoskonnas kell 12.00-20.00.

Samal ajal on Kõrgessaare valimisjaoskond see jaoskond, kus saab eelhääletada väljaspool elukohajärgset jaoskonda.

Kõrgessaare valimisjaoskonnas saavad hääletada ka need valla kodanikud, kes on kantud rahvastikuregistrisse valla täpsusega.

19.-23.veebruari kell 12.00-20.00 saab eelhääletada maakonnakeskuses, Kärkla Kultuurikeskuses asuvas jaoskonnas.

Elektroniliselt saab hääletada veebilehel www.valimised.ee 26.veebruari kella 9.00-st ööpäevaringselt kuni 28.veebruari kella 20.00-ni. Valimispäeval, 4.märtsil, saab hääletada kell 9.00-20.00.

Hääletamiseks tuleb kaasa võtta kehtiv isikut tõendav dokument.

Volikogu istungid

2. VEEBRUAR kell 16.00

1. Jaoskonnakomisjonide moodustamine.

Nimetada Kõrgessaare jaoskonnakomisjoni nr 01 koosseis:

Esimees – Marika Võsamaa. Liikmed – Elna Pähn; Siiri Kruus; Mare Karilo; Rosilje Saame; Tõnis Ülemaantee; Leelo Sarapuu; Ilme Treisalt. Asendusliikmed – Hille Kõrm; Lii Romandi.

Nimetada Kõpu jaoskonnakomisjoni nr 02 koosseis:

Esimees – Kaja Kässer

Liikmed – Kait Holtsmann; Ago Holtsmann; Aili Träder; Eva Tihane.

Asendusliikmed – Kaili Holtsmann; Tõnu Kasser

2. Rahvakohtunikukandidaadi valimine.

Valida Pärnu Maakohtu rahvakohtunikukandidaadiks Märt Rannast.

3. Palgakorralduse alused.

Kinnitada Palgakorralduse alused. www.korgessaare.ee

4. Lauka Põhikooli pedagoogiliste töötajate töö tasustamise alused ja palgamäärad.

Kinnitada Lauka Põhikooli õpetajate töö tasustamise alused ja palgamäärad kalendrikuus alljärgnevalt:

Võttes aluseks pedagoogide vastavust kvalifikatsiooninõuetele ja talle atesteerimisel omistatud ametijärku kinnitada Lauka Põhikooli õpetajatele alljärgnevat palgamäärad :

Nooremõpetaja 7800 krooni

Õpetaja 8260 krooni

Vanemõpetaja 9440 krooni

Pedagoogide kvalifikatsiooninõuetele vastava keskeriharidusega pedagoogi palgamäär on 15% madalam vastava ametijärgu kõrgharidusega pedagoogi palgamäärast:

Õpetajana töötava isiku, kelle kvalifikatsioon ei vasta pedagoogide kvalifikatsiooninõuetele palgamäär on keskhariduse ja keskhariduse puhul vähemalt 5000 krooni ning kõrghariduse puhul vähemalt 6000 krooni.

1) Direktori palgamäär on 11900 krooni.

2) Direktori asetäitja õppe- ja kasvatusalal palgamäär on 10600 krooni.

Teiste pedagoogiliste töötajate palgamäärad kõrghariduse olemasolul on vähemalt 6000 krooni ning kesk-eri ja keskhariduse korral 5000 krooni.

Nimetatud palgamääraga tasustatakse huvijuhti, pikapäevärühma kasvatajaid, koorijuhti, logopeedi ja ifojuhti.

Direktoril on õigus määrata aastaearlives töötasudeks ettenähtud summa piires lisatasusid täiendavate tööülesannete täitmise ja nõutavast tulemuslikuma töö eest töölepingus sätestatud

tingimustel ning väljatöötatud põhimõtetest, mis on kooskõlastatud kooli hoolekogu ja õppenõukogu poolt, lähtuvaid ühekordseid toetusi ja preemiaid.

Täiendavate tööülesannete täitmise ja nõutavast tulemuslikuma töö eest pedagoogile lisatasu maksmise määraks on kuni 50 protsenti tema ametikoha palgaastmele vastavast kuupalgamäärast.

Kõikidele töötajatele ühesuguse põhimõtte alusel makstavaid ühekordseid toetusi ja preemiaid makstakse samal ajal ka direktorile.

Tunnipalga arvutamisel lähtutakse töötaja tunnipalgamäärast

Klassijuhataja ülesannete täitmisel lisandub vastavale palgamäärale: põhikooliastme klassis noorempedagoogil 800 krooni; pedagoogil 860 krooni; vanempedagoogil 970 krooni.

Tunnipalga alusel tasustatakse asendustunde ja ületunnitööd, mida ei kompenseerita vaba aja andmisega.

Direktor vormistab õppeaasta alguses ülevaate pedagoogide töötasustamisest, ametijärkudest ja ametikohtadest, mille koostamise aluseks on riiklik õppekava ning kooli aastaearlives töötasuks määratud summa.

Määrus jõustub üldises korras ning rakendatakse tagasiulatuvalt 01.01.2007.

5. Valla 2007 aasta eelarve II lugemine.

Lõpetada valla eelarve II lugemine.

2. VEEBRUAR kell 16.00

1. Valla 2007 aasta eelarve vastuvõtmine.

Kinnitada Kõrgessaare valla 2007 aasta eelarve tulud 18403,12 tuh kr, kulud 18619,98 tuh. kr ja finantseerimistehingud summas -216,86 tuh kr. Kinnitada kassatagavara summas 0,0 kr.

Reservfondi suuruseks määrata 20,0 tuh.kr

Viia üle 2006 eelarve assigneeringud 2007 aasta eelarvesse summas 624,1 tuh kr, ülejäänud 2006 aasta eelarve assigneeringud sulgeda.

Määrus jõustub tagasiulatuvalt 01.01.2007.a.

Vallavalitsuse istungid

18. JAANUAR

1. Projekteerimistingimused.

Väljastada projekteerimistingimused Elekman OÜ'le 0,4 kV jaotusvõrgu projekteerimiseks Kodeste külas Parema kinnistu liitumiseks jaotusvõrguga.

2. Ehitusluba. Väljastada ehitusluba Jaotusvõrk OÜ'le 10/0,4 kV jaotusvõrgu püstitamiseks Tahkuna külas Merineitsi Puhkeküla liitumiseks.

3. Ehitise kasutusluba. Väljastada kasutusluba linnuvaatlustornile aadressil Mardihansu küla Liivaranna kinnistu, mille omanik on Toivo Lepik.

25. JAANUAR

1. Projekteerimistingimused.

Väljastada projekteerimistingimused üksikelamu projekteerimiseks Kodeste külas Keskmise kinnistul, mille omanik on Avangard Grupp OÜ.

2. Detailplaneeringu algatamine.

Algatada maa-ala plaani alusel detailplaneeringu koostamine kinnistu jagamiseks, ehitusõiguse määramiseks ja sihtotstarbe muutmiseks Kaleste külas MIHKLI kinnistul, mille omanikud on Peeter Põlluveer 4/5 osas ja Veljo Areng 1/5 osas. Kinnitada planeeringu lähteseisukohad. Sõlmida leping Peeter Põlluveer'iga detailplaneeringu koostamise ja rahastamise osas.

3. Toimetulekutoetus ja täiendavad sotsiaaltoetused. Lubada välja maksta jaanuarikuu toimetulekutoetus 29 taotlejale summas 36348 krooni.

Lubada välja maksta täiendav sotsiaaltoetus 1 isikule summas 200 krooni.

Lubada välja maksta täiendav sotsiaaltoetus 9 taotlejale summas 4747 krooni

8. VEEBRUAR

1. Kõrgessaare valla 2007. aasta eelarve

kinnitamine artiklite lõikes.

Kinnitada valla eelarve artiklite lõikes.

2. Projekteerimistingimused.

Väljastada projekteerimistingimused osaiühingule Kompleks MG 0,4 kV jaotusvõrgu rekonstrueerimiseks Kõrgessaare alevikus Sadama teel.

3. Ehitusluba. Väljastada ehitusluba suvila püstitamiseks aadressil Kodeste küla Mustika kinnistu, mille omanik on Kristjan Aitsen.

Väljastada ehitusluba Lautri paadisadama lainemurdja püstitamiseks Kalana külas.

4. Maa ostsõigusega erastamine. Erastada ostuõigusega Jõeranna külas Ojakalda maaüksus pindalaga 11377 m² Avo Karilo'le.

5. Detailplaneeringu algatamine.

Algatada maa-ala plaani alusel detailplaneeringu koostamine kinnistu jagamiseks, ehitusõiguse määramiseks ja sihtotstarbe muutmiseks Suureranna külas EINMANNI kinnistul, mille omanik on Malvi Trepp. Kinnitada planeeringu lähteseisukohad. Sõlmida leping Malvi Trepp'iga detailplaneeringu koostamise ja rahastamise osas.

Algatada maa-ala plaani alusel detailplaneeringu koostamine kinnistu jagamiseks, ehitusõiguse määramiseks ja sihtotstarbe muutmiseks Mudaste külas TOOMA kinnistul, mille omanik on OÜ Landbroker. Kinnitada planeeringu lähteseisukohad. Sõlmida leping Martin Kagadze'ga detailplaneeringu koostamise ja rahastamise osas.

Algatada maa-ala plaani alusel detailplaneeringu koostamine kinnistu jagamiseks, ehitusõiguse määramiseks ja sihtotstarbe muutmiseks Lehtma külas LEHTMA SADAM kinnistul, mille omanik on Hansa Liising Eesti AS. Kinnitada planeeringu lähteseisukohad. Sõlmida leping DAGOmar AS'iga detailplaneeringu koostamise ja rahastamise osas.

6. Detailplaneeringu kehtestamine.

Kehtestada Poama külas NIIDI kinnistu I maatüki detailplaneering.

Kehtestada Kõpu külas DAGIMÄE kinnistu detailplaneering.

Kehtestada Kalana külas METSAPUU kinnistu detailplaneering.

7. Hooldajatoetuse maksmine. Lubada välja maksta veebruarikuu hooldajatoetus 30 isiku hooldajale summas 8800 krooni.

8. Täiendav sotsiaaltoetus.

Lubada välja maksta täiendav sotsiaaltoetus 1 taotlejale summa 800 krooni.

9. Lepingu sõlmimine. Sõlmida leping MTÜ Hiiumaa Militaarjaloooseltsiga Tahkuna kordoni kinnistu kasutamiseks ja haldamiseks, tähtajaga viis aastat.

10. Pääsmete müügihind. Kehtestada Tahkuna ja Ristna tuletorni külastajatele tasuta pääsmete müügihinnaks: lapsed kuni 6.a – tasuta; õpilased ja pensionärid – 10 krooni, üliõpilased ja täiskasvanud – 20 krooni.

11. Valla preemia.

Määrata valla preemia (5000 krooni) Jaan Puusepale valla ja kogu Hiiumaa kultuurielu edendamise eest „Päikeseloojangumuusika“ kontsertide korraldamisel.

Suur tänu Kõigile, kes aitasid kaasa elektriliinide kahjustuste kiirele avastamisele ja enamusele elektriühenduste kiirele taastamisele Kõrgessaare vallas. Suur tänu ka meestele, kes arvestamata ilma ja kella tagasid teede läbitavuse kogu vallas.

Kõrgessaare Vallavalitsus

Elamisest ja töötamisest Kõrgessaare vallas ja riigikooli direktorina

Vallasekretär esitas küsimuse veebruarikuu juubilarile Liia Toom'ile.

Teame Sind väga ajast, kui olid Rajooni Täitevkomitee aseesimees ja nüüd väga hea koostööpartner Kõpu Internaatkooli direktorina. Oled alati sõbralik ja vastutulelik, samas nõudlik, kuid mõistev koolijuht. Oled vallavolikogu kultuuri-, haridus- ja spordikomisjoni liige. Sinu eestvedamisel on vallas korraldatud mitmeid õpitubasid ja käsitöönäituseid, oled tubli kultuuripärandi edasikandja. Sina olid 1999 aastal koos Aili Soobiga esimesi valla preemia saajaid. Sinu juhtimisel on kool arenenud ja täienenud. Aga nüüd väike küsimus elamisest ja töötamisest just Kõrgessaare vallas ja Kõpu Internaatkooli direktorina.

Ma olen nii pikka aega olnud seotud Kõrgessaare valla ja Kõpu kooliga - alates 1987.aastast.

Kui lühidalt öelda, siis on olnud rõõmu ja muret, lihtsaid ja keerulisi olukordi, inimestevahelistes suhetes mõistmist ja mõõdarääkimisi...

Olen kõik need aastad elanud ja töötanud selle paikkonnaga koos. Mul on väga hea meel, et elu on muutunud paremaks, mul on väga hea meel, et vallavalitsus seisab valla arengu eest ja otsib võimalusi kitsaskohtade lahendamiseks.

Kõpu kool on tihedalt seotud külaga ja vallaga: meie majas on Lauka Põhikooli Kõpu külas elavate algklasside laste õpperuumid, valla lapsed kasutavad meie õpilaskodu, meie raamatukogu teenindab kõiki huvilisi ümbruskonnast ning Kõrgessaare raamatukogust saame laenutamiseks täiskasvanute kirjandust. Aastate jooksul oleme osalenud koos Lauka kooli, külaseltside ja teiste mittetulundusühingutega vallavalitsuse algatatud projektides ja heategevuskampaaniates: „100+1 heategu“, „Koduvalla kalmistud kenamaks“. Oleme teinud vallamaja juubeliteks kingitusi, restaureerinud toolid, valmistanud puidulõikelised karniisid jne.

Olen tundnud ka seda, et külarahvas tunneb end koolimajas koduselt ja kui muresid on, millele meie majast abi või nõu saab, siis nad küsivad alati.

Samuti võib kool oma naabritelt abi saada. Siin ma pean küll kõik naabripereid üles lugema- Noorkõivu, Pihla talu pere, Mihkli pere, Lelu pere, Roosaku pere jne.

Kolleegeid on mulle ette heitnud, et ma olen pehme loomuga. Võib-olla küll. Aga mu kolleegeid ei ootagi väga kamandamist, kui

tarvis, siis toimib mõnigi asi vastavalt olukorrale. Näiteks viimase elektrikatkestuse ja tormise puhkepäeva ajal olid meie inimesed Kait ja Kaili Holtmann, Lea Mets, Svetlana Reinmets ja Kaja Kässer koolimajas soojust ruumides hoidmas ja lund lükkamas.

Kõpu Internaatkooli töötajad:

Liia Toom töötab Kõpu Internaatkoolis direktorina 1987.aastast. Selle aja sees on ta jõudnud meie koolimajad täielikult renoveerida ja lastesõbralikuks muuta. Tänu Liia Toomi oskusele diplomaatilisel asju ajada on meie kool alles. On ju iga võimule tulnud uus valitsus püüdnud hariduses midagi uuta ja muuta, sealhulgas väikseid koole kaotada või siis jälle uuesti luua. Kolleegeid peavad väga lugu oma direktori abivalmidusest ja printsiipsusest. Kui vähegi on võimalik kellegi parendada, siis Liia Toom seda ka teeb. Ta märkab nii oma kolleegeid kui ka õpilaste muresid ja aitab neid lahendada. Meie direktorit jätkub kõikjale: kooliaeda saaki korjama, küttesüsteemi reguleerima, õpetajaid juhendama, lastele õpetust jagama, lastevanematega suhtlema, vallarahvale käsitöötarkusi õpetama, haridus- ja kultuurikomisjonis häid ettepanekuid tegema.

Kõpu Internaatkooli laste mõtteid teemal "Meie kooli direktor"

Meie kooli direktor on Liia Toom. Mina kohtusin temaga esimest korda siis, kui siia kooli tulin. Et ma olen parasjagu krutskeid täis, siis olen direktori käest saanud riielda. Ka kiita olen saanud siis või kaks korda.

Olen siin koolis õppinud viis aastat. Direktor on meie käsitööõpetaja. Meisterdasime toreid riidest sajajalgse. Direktoriga oleme külastanud paljusid kohti Eestimaal. Ta oskab väga hästi

rääkida meie ajaloost ja huvitavatest kohtadest. Liia Toom on Kõpu koolis töötanud 20 aastat. Ta on väga hea inimene. Ta on kooli heaks palju teinud. Meil on ilus koolimaja ja magalad. Ta on alati abivalmis ja muretseb meie pärast. Kui meil on vaja midagi õmmelda või parandada, siis ta aitab meil seda teha. Vahest olen ma kuri ta peale, aga see läheb kiiresti mööda, sest alati olen ma ise süüdi. Ta on tegelikult viimase peal inimene, väga töökas.

Liia Toom õpetab tegema meid käsitööd. Mina tunnen teda alles pool aastata, aga olen tema abiga selgeks saanud viltimise ja saalomoni sõlme. Ma tean, et ta tahab kõigile head. Direktor korraldab koolis igasuguseid toredaid asju (ekskursioonid, telklaagrid). Direktor riidleb asja eest. Ta hoiab meie kooli.

Liia Toom on hästi sõbralik. Eelmises koolis, kus ma käisin, oli kuri direktor. Meie direktor on nõudlik, nii nagu peab olema. Mulle meeldib siin koolis käia.

Kui ma siia kooli tulin, siis ei meeldinud mulle need ruumid üldse. Tänu direktorile ehitatakse meil järjest ja kõik on tehtud kauniks. Direktor rõhutab ikka, et me peame oma kooli hoidma. Algul ma kartsin direktorit, sest olin häbelik ja aravõitu. Nüüd ma enam ei kardaks, sest Liia Toom on väga arusaaja inimene.

Ma ütlen direktori kohta ainult ühe lause: ta on üks hea ja töökas inimene.

"Linnusilm" ja Leelo Sarapuu

Kahjuks on kõik need, kes Liiat lähemalt tunnevad ning paremini iseloomustada oskavad, ühel või teisel põhjusel ära. Kaks aastat tagasi seostus Liia Toomi nimi mulle automaatselt Kõpu kooliga ja nende vahele võib vabalt panna võrdusmärgi. See lihtsalt oli -nii nagu näiteks teadmine, et maakera on ümmargune - süvenemata, kust selline teadmine on tulnud.

Praeguseks tean, et lisaks koolile on Liia väga tragi käsitöötajaja ja jagab oma aega ning teadmisi lahkelt kõigile, kes vähegi huvi tunnevad. Käsitööringi "Linnusilm" naistele on ta alati nõuga abiks ja ka jõuga, kui aitab näitusi üles panna ja kujundada. (Mis pole sugugi lihtne tegevus.) Kultuuri- ja hariduskomisjoni aktiivne liige on juubilar samuti.

Ei saa märkimata jätta, et kõige selle kõrvalt Liia loeb palju ja on üks 2006 aasta parimatest lugejatest. Osavat näppu ja teravat silma!

Siret Lahemaa:

Liia on uskumatu energia ja suure südamega inimene. Ta jõuab seista oma kooli eest, õppida uusi käsitöötehnikaid, aidata abivajajaid, korraldada ja organisereida.

Metsavaruja meelespea

Olulisemad nõuded raietöödel tulenevalt alates 2007 aastast kehtima hakanud metsaseadusest

1. Kinnistul millel on metsapindala üle kahe hektari võib hooldus- ja uuendusraiet teha ainult kehtiva metsamajanduskava alusel esitatud metsateatise olemasolul. Kehtiv kava ei ole vanem kui 10 aastat ja peab omama audiitori poolt antud kehtestamisotsust. Väljaspool kavas ettenähtud saab vajaduse järgi teha metsateatise alusel sanitaar- ja valgustusraiet.

2. Alla kahe hektari suurusel metsakinnistul ei ole kava kohustuslik ja metsateatis esitatakse kehtivat metsaseadust ning metsamajandamise eeskirja järgides.

3. Ilma metsateatist esitamata võib teha ainult kavas ettenähtud raiet, koristada tormimurdu ja raiuda kivanuend ning kahjustatud puid arvustusega 3 tihumeetri metsamaa hektari kohta aastas, kuid mitte üle 15 tihumeetri kinnistu kohta. Kui mingil eraldusel ei ole raiet planeeritud, siis sealt ei tohi ka raiuda.

4. Valgustus- ja sanitaarraiet ei planeerita metsamajandamiskavaga vaid tehakse vastavalt vajadusele.

5. Raie teostajal peab metsas kaasas olema

metsateatise koopia või raieõiguse omandamise leping ning isikut tõendav dokument.

6. Metsamaterjali vedajal peab kaasas olema metsaomaniku antud metsamaterjali kogust ja kuuluvust tõendav veoseleht. Veoseleht pole kohustuslik, kui vedu teostab omanik ise ja tal on kaasas metsamaterjali valdamise seaduslikkust tõendavad dokumendid.

7. Kui raiet soovitakse teha kinnistul millel on hüpoteek, ei tohi metsamajandamiskava olla vanem kui 5 aastat. Koos metsateatisega tuleb sellel juhul esitada hüpoteegipidaja õiend kavatsetava raiemahu kooskõlastamise kohta.

8. Metsamaterjali või raieõiguse müügi korral tuleb esitada vastav teatis Maksu- ja Tolliametile tehingule järgneva kvartali 10. kuupäevaks.

9. Raadamine saab toimuda ainult:

- üldplaneeringu või detailplaneeringu alusel
- ehitusseaduse või maaparandusseaduse-kohase ehitusprojekti alusel
- elektripaigaldise hoolduskava alusel

- kaitsealal, hoiualal või püsielupaigas kaitse eeskirja või kaitsekorralduskava alusel

10. Selgitusi ja nõu annavad keskkonnateenistuse metsaspetsialistid.

OÜ Kubja Ürt pakub koostööd

OÜ Kubja Ürt toodab ja pakendab Kubja Ürditalu kaubamärgi all tuntuks saanud riivimata drooge. Teie piirkonnas on puhast loodus ja kindlasti kasvab teil palju erinevaid ravimtaimi. Näiteks naistepuna, nurmenukku, punet ehk vorstirohtu, põdrakanepit ja kibuvitsamarju. Kui nüüd Teil on sellise asjaga huvi tegeleda ja lisa teenida, siis praegu oleks õige aeg hakata suveks valmistama. Jagame meeleldi infot taimede loodusest korjamiseks ja nende kasvatamiseks.

e-post: kristian@sander.pri.ee
tel: 52 37 370 ja 50 50 168.
lisainfo: www.kubja.ee

Uued töötajad

Minu nimi on **Mari-Liis Leivalt**. Olen Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse kultuuri- ja noorsootöötaja. Oma põhihariduse olen saanud Kärdla Keskkoolis (Kärdla Ühisgümnaasium). Aasta õppisin ka Eesti Spordigümnaasiumis võrkpalli erialal. Lõpetanud olen Suuremõisa Tehnikumi (rahvuslik käsitöö- dekoratsiooni erialal) ja kõrghariduse omandanud Tallinna Pedagoogilises Seminaris (noorsootöö erialal). Hetkel õpin Tallinna Ülikoolis magisratuuris sotsiaalpedagoogikat ja lastekaitset.

Noortega olen tegelenud juba 6 aastat. 2001-2007 töötasin ma Kärdla Noortekeskuses noortejuhina.

Minu tööruumid Viskoosas on Valitsejamaja teisel korrusel. Sinna ootan ma aega veetma kõiki noori ja nooremeelseid. Hetkel on võimalik tegeleda filmide vaatamisega, muusika kuulamisega, vaadata telekat, mängida mängu ning karaoket on ka soovijatel võimalik laulda. Soovijad saavad kasutada arvuteid ja meeldivalt suheldes (või vaikides) oma aega veeta.

Valitsejamaja on avatud E-T kell 10.00-16.00 ja K-R kell 15.00-21.00.

Ootan noori enda juurde oma murede, ideede ja soovidega, et siis üheskoos midagi ära teha.

Vallavalitsuse registripidaja on **Liana Vaino**.

Liana on lõpetanud 2002 aastal Vana-Vigala Tehnika- ja teeninduskooli. Praegu õpib ta Suuremõisa Tehnikumis raamatupidamist.

Ettevõtjad, kes omavad registreeringut majandustegevuse registris, siis olete kohustatud igal aastal esitama hiljemalt 15.aprilliks (alates 15.jaanuarist) kinnituse registreeringu õigsuse kohta. Seda saate teha registripidaja kaudu, kelle telefon vallamajas on 4622494, aadressil:

register@korgessaare.hiiumaa.ee

Suitsuandur päästab elu

Suitsuandur on patareil töötav väike seade, mis annab tulekahju tekkimisest juba varakult märku. Tulekahjude statistika näitab, et sageli tekivad tulekahjud öösel, mil inimesed magavad ja seetõttu ei pruugi seda ise avastada. Põlemisega kaasnev suits ja põlemisgaasid pigem uimastavad kui äratavad magaja ülesse. Odavaim elupäästja on suitsuandur, mille vali helisignaal äratab magaja ja annab toas viibijale tulekahjust teada.

Tulekahju kiire avastamine vähendab oluliselt ka tuleõnnetusest tingitud varalist kahju. Meeles tasub pidada seda, et suitsuandurist on abi tulekahjude kiiremal avastamisel vaid siis, kui see on töökorras ning korralikult ja õigesse kohta ülesse pandud.

Sinu kodu turvalisus on Sinu enda kätes!

Piret Seire Lääne-Eesti

Päästkeskuse ennetustöö büroo

Lillepood Helleborus avatud

Vahetult enne sõbrapäeva, 13.veebruariil avas ukseid väike lilleäri Kõrgessaare alevikus, Tööstuse tee 10 (Tarbijate Ühistu kaupluse vasakus tiivas).

Kauplust juhatab florist Laili Lutsar. Kauplus on avatud E-L kella 10.00-19.00. Kauplus pakub lõike- ja potililli, tavaditeenus on arendamisel (matuseaded, küünlalajad laenutusel). Saab osta kvaliteetset teed. Lilleäri kontaktandmed on: helleborus@hotmail.ee, telefonid 53292166, 5217308, 5153859.

Me kõik saame kaasa aidata, et lilleäriil hästi läheks. Omavahelises suhtlemises, kus on oluline hea sõna, naeratus, kallistus, käepigistus, saame nüüd soovi korral lisada lilleõie, sest avatud kauplus annab meile selleks suurema võimaluse.

Soovime lillepoolele edu!

Tekst ja foto: vallasekretär Ludmilla Träder

Parimad lugejad

Eelmine aasta oli raamatukogule majanduslikult soodsam võrreldes 2005-ga ,aga langus toimus lugejate, külastuste ja laenutuste osas.

Ostisime uue arvuti ja kaasaegsemad monitorid, lastetuba sai sisustatud osaliselt uue mööbliga ja selles kvartalis peaks saabuma ülejäänud.

Meie lugejate poolt rohkem laenutatud liigilisi raamatuid peale ilukirjanduse on ajalugu ja elulood, mida laenutati 555eksemplari.järgnesid kunst ja käsitöö, sotsiaalteadused ja üldteosed. Jätkuvalt on kurb fakt, et lapsed loevad pea-aegu ainult kohustuslikku kirjandust. Parimaid lugejaid laste seast oli valida lihtne- kes on vabatahtlikult lugenud pisut rohkem kui nõutakse: Rudolf Uusneem, Veljo Kattel, Anneli Jaanus, Agnes Saagim, Janne Valk, Triinu Mänd ja Laukalt Tuuli ja Holger Oago.

Täiskasvanutega oli märksa keerulisem – kõik eelmise aasta parimad on endiselt esireas

ja rõõmuga võib nentida. et juurde on tulnud ka mõned uued tublid lugeja

2006-nda aasta parimad lugejad : Köpus - Tõnu Kasser, Luidjal Olga Kääramees, Laukal Meida Juursalu, Gennadi Kõrm ja Age Lahemaa ning Kõrgessaares Kadri Tee, Siiri Kruus, Mare Karilo, Liia Toom, Tiia Vaks ja Rosilje Saame.

Kõiki parimaid lugejaid oodatakse 22.-l veebruaril kell 15.00 raamatukokku, et koos seda meeldivat sündmust tähistada.

Leelo Sarapuu

Fotokonkurss 2007

Kuulutame välja fotokonkursi, millel on neli teemat.

I teema: **Inimesed meie ümber.**

II teema: **Veider maailm.**

III teema: **Kõrgessaare valla vaatamisväärsus on...**

IV teema: **Vanadus ei ole häbiasi.**

Konkursi peamine tingimus on, et pildid peavad olema tehtud Kõrgessaare vallas ja need peavad olema päevakohased, st pildistatud samal kuul, millal pildid esitate. Fotokonkurss kestab 26.01.- 20.12..2007.

Iga kuu võib iga osaleja esitada kuni 6 tööd. Võitjale on auhinna välja pannud Kõrgessaare Vallavalitsus. Iga kvartali parimaks tunnistatu saab auhinnaks kinkekaardi väärtusega 500 EEK; žüriile jääb õigus eriauhindu määrata.

Täpsem info www.korgessaare.ee.

ÖNNITLEME VEEBRARIKU EAKAID SÜNNIPÄEVALAPSI JA JUUBILARE!

LEIDA AIM
SIINA KAIBALD
VIIVE VALK
MARIA MARETSKAJA
URVE MILISTE
TOOMAS ADRIKORN
TAIMI LAHT
PEETER LAARMANN
AIMI AROMATOVA
MILVI JÖELEHT

LAUKA PÄEVAKESKUSE TEATED

28. veebruaril kell 12.00 eakate üritus - läheme Kärdla Kultuurikeskusesse kohtuma Kärdla eakatega

Transport MS Reisid:

11.30 Lauka

11.35 Viskoosa bussipeatus

6. märtsil JUUKSUR alates kell 8.00 eelnevalt registr. Sirje Vaku telef. 4631297; 56662317

8. märtsil kell 13.15 pensionäride koosviibimine – naistepäeva pidulik tähistamine

Transport: 13.00 Viskoosa bussipeatusest

10. märtsil kell 15.30-16.30 Lauka Piirkonna Külaarendusseltsi ruumides müüb oma kaupa kauplus SAMAARIA

Tulge õppima põllumajandusettevõtte asendustöötajaks!

120 t kooolitus toimub põllumajanduskoolis ja vastab põllumajandustöötaja II kutsestandardi nõuetele. Õppekavas on loomakasvatus ja -tervishoid, söödatootmine, farmiseadmed, lüpsipraktika, tööohutus ja-seadusandlus, suhtlemispsühholoogia. Kooolitusega seotud kulud kaetakse projekti vahenditest. Dokumente saab esitada oma regiooni koordinaatorile kuni

5. märtsini k.a.
Teenistuse Põhja regiooni koordinaatori kontaktandmed Raplamaa, Harjumaa, Hiiumaa - Alvar Timmi 51 33983 48 94342, 48 94380, Raplamaa Talupidajate Liit, Kuusiku tee 6, Rapla 79511.

MANALATEED
LÄINUD
EEDI ARON

Lugupeetud vallarahvas

Tänases valla teataja lisalehes annavad lühikese ülevaate viimasel ajal sotsiaaltöö ja sellega seotud valdkondades jõustunud seadusemuudatustest, uutest vähemkajastatud teenuseliikidest ja – toetustest Triin Simson ja Linda Kiivit. Oma mõtted on kirja pannud vallavolikogu liige, sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni esimees Anne Kattel, Lauka Päevakeskuses tehtavast kirjutab Heli Harak.

Infot on palju ja kõik sellesse lehte ei mahu, jätkame sotsiaalvaldkonda käsitlevate teemade käsitlemist valla lehes ka edaspidi ja ootame ettepanekuid teid huvitavate teemade kohta. Vajaliku teavet leiata ka valla kodulehelt ja alati on võimalus pöörduda küsimustega konkreetse töötaja poole telefonidel:

Sotsiaalnõunik Linda Kiivit 4622492 või 5055746, Lastekaitse- ja peretöö spetsialist Triin Simson 4622493 või 506 4565

Lauka Päevakeskuse juhataja Heli Harak 4693712 või 53339472

Hoolekandetöötaja Tõnis Ülemaantee 53499685

Hoolekandetöötaja Sirje Laksaar 53315524

Sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni esimees, volikogu liige Anne Kattel 53995690

Kuidas jääda ellu...

Elu meie ümber on pidevas liikumises, muutused ühiskonnas annavad tunda nii kodus, tööl, kui koolis. Ja pole midagi parata, tuleb ajaga sammu pidada. Sest edu saavutavad need, kes tajuvad toimuvaid muutusi ega ignoreeri neid. Püüdlamine korraliku hariduse poole ja selle väärtustamine noorte seas, on kindlasti üks valemest, mis edasise elu kvaliteeti muudab. Nagu ütles Ärni: "vada võim on meil praegast hea, aga laste käest nõuab nõnna palju muudkõhti õpi, õpi, õpi."

Ja nagu sellest veel vähe, elu ise ka nagu" kuidas jääda ellu kursus." Sest kahjuks päris suur osa meie peresid kuulub teatud sotsiaalsesse riskigruppi. Alkoholi liigtarbimine, üksikvanem, vaesus, vanemad peavad palju töötama või kaugel kodust jne. Need on tegurid, mis muudavad laste maailma veelgi karmimaks. Õelge siis veel, et laps on kerge olla! Just meie täiskasvanud inimesed ise muudame oma laste elud raskemaks, sest oma rumalaid harjumusi, näiteks suitsetamine ja alkoholi liigtarbimine, vabandame välja lausega: "Ma olen täiskasvanud inimene ise tean mis teen."

Agalapseas saadud elu- ja perekommuused lähivad üle meie tulevastele põlvvedele, sellepärast tekib ikka jälle küsimus, millal siis kasvab selline põlvkond lapsi, kes suudavad elu virrvarris toime tulla ega korda vanemate tehtud vigu ja julgaksid võtta vastutust, luua uusi töökohti vms. Pole mõtet käed rüpes õnnelikke juhuseid ootama jääda ning kibestunult riiki ja omavalitsust kritiseerida. Oma elu peremees oled sa ju siiski ise. Kõigile meile on antud üks elu ja seda me tahame ju võimalikult hästi elada. Elagem siis nii, et pärast poleks valus tagasi vaadata.

Lugupidamisega Anne Kattel

Kõrgessaare valla sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni esimees

Laagrisuvi 2007

Lastele vanuses 7-14 on sel aastal pakkuda võimalus veeta 9 päeva (09.-17.juuni) Valgemetsa noortelaagris. Kes lähemat huvi tunnevad, saavad laagri kohta infot koduleheküljelt

www.valgemetsa.ee/?show=article&group=8

Kõrgessaare vallast saavad soodustusi koduleheküljelt kandidaate 6 last vanuses 7-14 aastat. Taotluse soodustusi (maksumusega 360 EEK) saamiseks esitab lapsevanem Kõrgessaare Vallavalitsusele hiljemalt 20. aprilliks 2007. Lähemat infot soodustusi koduleheküljelt saab Kõrgessaare vallavalitsuse lastekaitsetöötajalt telefonil 462 2493, 506 4565 või e-mail: triin@korgessaare.hiiumaa.ee

Töö- ja pereelu ühitamine

Et toime tulla oma töödega aga et samas pereelu ja lapsed kannatama ei peaks, on lastevanematele olemas rida võimalusi lisapuhkuste näol

* Naisele antakse sünnituslehe alusel **rasedus- ja sünnituspuhkust** 140 kalendripäeva, mille alguseks on vähemalt 70 kalendripäeva enne arsti määratud eeldatavat sünnituse tähtaega.

* **Isal on õigus saada ema rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal või kahe kuu jooksul pärast lapse sündi 14 kalendripäeva täiendavat lapsepuhkust**

* Kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni on lapse emal, isal või mõnel teisel pereliikmel õigus jääda **lapsehoolduspuhkusele**.

Tööleping peatub, mis tähendab et töökoht jääb alles. (kuni 3 aastase lapsega lapsehoolduspuhkusel oldud aeg loetakse pensionikindlustusstaazi hulka, samuti loetakse pensionikindlustusstaazi hulka kolme- ja enamalapselise pere ühe mittetöötava vanema puhul aeg, mil ta kasvatas kuni 8 aastaseid lapsi, kelle eest talle maksti lapsehooldustasu).

* Lapsehoolduspuhkuse esimese 14 kuu jooksul makstakse lapsevanemale

vanemahüvitist, millega kompenseeritakse lapsevanemale saamata jäänud töötasu, kuna vanem katkestab seoses lapse eest hoolitsemisega ajutiselt töötamise. Õigus vanemahüvitisele on last kasvataval vanemal, lapsendajal, võõrasvanemal, eestkostjal või hooldajal, kes on Eesti alaline elanik või Eestis

tähtajalise elamisloa alusel elaval välismaalane. Üldjuhul on kuni lapse kuue kuu vanuseks saamiseni õigus hüvitisele last kasvataval emal.

Alates lapse kuue kuu vanuseks saamisest võib vanemahüvitist saada ka lapse isa.

Õigus vanemahüvitisele algab rasedus- ja sünnituspuhkuse lõpupäevale järgnevast päevast. Kui ema ei saanud rasedus- ja sünnituspuhkust, tekib õigus vanemahüvitisele alates lapse sünnist. Õigus vanemahüvitisele lõpeb, kui rasedus- ja sünnituspuhkusele jäämisest on täitunud 455 päeva. Kui ema jäi rasedus- ja sünnituspuhkusele vähem kui 30 päeva enne sünnitustähtaega ja sünnitushüvitist

makstakse lühemat aega, ei maksta sellevõrra pikemat vanemahüvitist. Kui ema ei saanud rasedus- ja sünnituspuhkust, makstakse vanemahüvitist kuni lapse 14 kuu vanuseks saamiseni.

Vanemahüvitist arvutatakse hüvitisele õiguse tekkimise päevale eelnenud kalendriaasta sotsiaalmaksuga maksustatud tulude järgi. Kui vanem ei töötanud hüvitisele õiguse tekkimisele eelnenud aastal, siis makstakse vanemahüvitist hüvitise määras, mis 2007. aastal on 2690 krooni.

Kui vanem nimetatud aastal töötas, kuid tema keskmine sissetulek jäi alla alampalgale, makstakse vanemahüvitist alampalgale määras. 2007. aasta alampalk on 3600 krooni.

Vanemahüvitise ülempiiriks on üle-eelmise aasta kolmekordne keskmine palk. 2007. aasta ülempiiriks on 21 624 krooni.

Vanemahüvitise maksimise ajal ei maksta vanemale lapsehooldustasu selle lapse kohta, kelle eest makstakse vanemahüvitist.

Lapsetoetust ja teisi peretoetuseid makstakse koos vanemahüvitisega.

Il samba pensionifondiga liitunud maksab riik vanemahüvitise pealt ühe protsendi Il samba pensionifondi iga sündinud lapse kohta.

Lähem info vanemahüvitise kohta www.sm.ee

* Isikule, kes kasvatav kuni 1,5 aastast last ja kes käib tööl, võimaldatakse vähemalt iga kolme tunni järel vähemalt 30 minutiline **lisavaheaeg lapse toitmiseks**.

* **Täiendavat lapsepuhkust** on õigus saada lapse ema, isal, või eestkostjal

- Alla 3 aastase lapse, samuti kolme või enama alla 14 aastase lapsega perekonna puhul 6 kalendripäeva aastas

- Ühe või kahe 3-14 aastase lapsega perekonnas 3 kalendripäeva aastas.

Emal võib last üksikasvataval isal on õigus saada lisaks **põhipuhkusele täiendavalt palgata puhkust** kuni 14 päeva aastas.

Samuti on piirangud alaealist last kasvatava vanema ületunnitööle rakendamisel ja ametilähetusse saatmisel. Lähemat töö ja puhkeaja kohta saab lugebda Töö- ja puhkeaja seaduses ja Puhkuse seaduses

Tugiisik annab tuge

Tugiisik on inimene, kes ise tuleb oma eluga toime ja soovib oma südames, et ka teistel hästi läheks ning ei pea paljudeks oma energiat ja ettevõtlikkust jagada. See on inimene kes omab huvi töötada vabatahtlikuna teiste inimeste heaks.

Bürokratiat

Kõik osapooled peavad teadma, mis on tugiisikuteenuse eesmärk, sisu, selle plussid.

Kuna küsimus on paljunõudvas töös inimestega, vajavad tugiisikud kindlasti vastavat koolitust

Tugiisik on see lähedane, kes võib selgitada olukorda, õpetada nägema, et elu jätkub siiski ja et probleeme võib vaadelda mitme kandi pealt.

Tugiisik ei ole aga sõbra eest – temast ei tohiks sõltuvusse sattuda. Samas ei saa välistada et töösuhetest võib areneda sõprusuue.

Tugiisik ei ela teise inimese elu. Ta on aga kohal, kui inimene on oma murega ükski.

Tugiisik võib olla vahendajaks, kui teave ei liigu.

Tugiisik ei tee otsuseid teise eest, tema ülesanne on luua õhkkond, et teisel oleks kergem teha ise otsuseid.

Tugiisik peab olem avatud ja suhtlemisaldis.

Vestlus on tugiisiku peamine töövahend ja hea kuulamisõigus parim tööriist.

Vastastikune usaldus on ühistöö alus.

Tugiisiku tööd juhivad eetilised normid, mis on teiste inimsuhetel põhinevate tööde aluseks.

Vastastikune usaldus on aitamise alus. Usaldus loob avameelse õhkkonna nii, et kumbki julgeb öelda, mis tunne tal on ja mida ta mõtleb.

Tugiisikutöö lähtub abistatava seisukohtadest. Keeqi ei ole kellestki kõrgemal.

Ei ole olemas sobiva tugiisiku definitsiooni.

Tugiisikud on erilised, tavalised inimesed. Nad on vabatahtlikud abistajad. Tugiisik teeb oma tööd meelsasti. Iga tugiisikusuhe on eriline.

Hiiumaal on plaanis välja õpetada rühm inimesi kes saaksid piisavad teadmised ja ettevalmistuse tugiisikuks olemiseks. Lähem info ja registreerumine huvitatute nimekirja koolitusidee eestvedaja Elle Voolma juures

elektronpostil elle.voolma@mail.ee või telefonil 462 2166

Võlanõustamisteenus

Ootamatult töötuks jäämine, terviseprobleemid, abielulahutus, ülemäärane kulutamine või ka mõtlematult võetud käenduslepingud/kiirraenu/ järelmaksud võivad tekitada olukorra, kus inimene satub võlgadesse, millest omal jõul välja rabeleda ei suuda.

Võlanõustamine on mitterahaline nõustamisteenus, mille all mõistetakse terviklikku abi, mis on suunatud majanduslikku hädaolukorda sattunud isikutele ja peredele. Selle teenuse sihtgrupiks on kõik inimesed, kellele võlgnevus on muutunud probleemiks mida nad iseseisvalt lahendada ei suuda.

Eeltingimuseks teenuse osutamisel on vabatahtlikkus ja inimese motivatsioon oma võlgadega tegeleda. Võlanõustaja ei jaga raha ega võta võlgnevusi üle - ta aitab välja selgitada võlgnevuse põhjusi, koostada majapidamiseelarvet ja maksegraafikut, vähendada viivist ja on vahendajaks võlgniku ja tema võlausaldajate vahel. Täpsemat infot saab vajadusel L.Kiivilt telefonidel 46 22492 ja 5055746.

Olulisemad muudatused 2007. aastal sotsiaal-, töö- ja tervisevaldkonnas**Peamised muudatused sotsiaaltoetuste osas alates 1. jaanuarist 2007:**

Eestkostel ja perekonnas hooldusel olevate laste toetus tõuseb 600 krooni võrra – 900 kroonilt 1500 kroonini.

Uuest aastast saavad 6000 krooni elluastumistoetust ka eestkostel ja peres hooldamisel olnud lapsed. Täna toetatakse iseseisva elu alustamisel ühekordse elluastumistoetusega lastekodudes kasvanud lapsi.

Vanemahüvitis: 2007. aastal on hüvitise määr 2690 krooni, hüvitis alampalgas suuruses 3600 krooni ja maksimaalne hüvitise suurus 21 624 krooni.

Matusetoetuse suurus 2007. aastal on 2600 krooni.

Ohvriabi seaduse muudatusega tõstetakse makstava hüvitise suurus 70%-lt 80%-ni vägivallakuriteoga tekitatud varalisest kahjust. Hüvitiste maksimumsumma tõuseb 50 000 kroonilt 150 000 kroonini ja ohvri surma korral makstava matusukulude hüvitise määr tõuseb 5500 kroonilt 7000 kroonini.

Toetused represseeritutele tõusevad 3000 kroonini – hüvitise maksimum tervishoiuteenustele, retseptiravimitele või taastusravi tuusikule tõuseb 2500 kroonini (2006. aastal 2000 krooni), koos 500 krooni transpordihüvitisega on aastane hüvitis 3000 krooni.

Toimetulekuipiir tõuseb ettepaneku järgi 900 kroonini üksi elavale inimesele või pere esimesele liikmele ja 720 kroonini pere teisele ja igale järgnevale liikmele.

Muudatused 2007. aasta jooksul:

Alates 1. aprillist on keskmine vanaduspension 3490 krooni (tõus 11,29%).

juulist tõstetakse lapsetoetus alates pere kolmandast lapsest 900 kroonini.

Samaaegselt lõpetatakse kolme- ja enamalapselise pere toetuse ehk kvartalitoetuse maksmine. Muudatusest võivad kolmelapselised pered 300 krooni, neljalapselised pered 600 krooni, viielapselised

pered 1050 krooni ja kuuelapselised pered 1500 krooni kuus.

Juulist on isadel võimalik saada vanemahüvitist varasema kuue kuu asemel siis, kui laps on 70 päeva vanune.

Uue aasta septembri hakatakse maksma lapsetoetust ka õppijatele, kes õpivad põhikoolis, gümnaasiumis või põhihariduse baasil kutseõppeasutuses teistes õppivormides kui päevane õppevorm – õhtuõppes, kaugõppes ja ilma põhihariduseta kutseõppes.

Muudatused töövaldkonnas alates 1. jaanuarist 2007:

Töötuskindlustusseaduse muudatustega paraneb nende olukord, kes on korduvalt olnud töötud, muutub ka töötuskindlustushüvitise määramine. Kui taotleja ühe kalendripäeva töötasu on suurem kui kolmekordne kindlustatute Eesti keskmine kalendripäeva töötasu, arvutatakse hüvitis selle alusel.

Sotsiaalmaksu kuumäär tõuseb 2000 kroonini kalendrikuus. Läbi sotsiaalmaksu suurendamise väärtustab riik senisest enam teatud mitteaktiivseid perioode, näiteks laste kasvatamine ja tagab efektiivsena pensionikindlustuskaitse. Riik tasub sotsiaalmaksu lapsehooldustasu, vanemahüvitise ja töötu abiraha saajate ning kaitsejõududes ajateenijate eest.

Töötutoetus tõuseb seniselt 400 kroonilt 1000 kroonini (töötutoetuse päevamäär 32,90 krooni).

Alates 2007. aastast tagab riik ravikindlustuse kõikidele tööturuametis arvel olevatele aktiivset tööd otsivatele töötutele.

Muudatused 2007. aasta jooksul:

5. juunist piirab tubakaseadus suitsetamise senisest rangemalt ruumides, eriti vabaaja veetmise kohtades. Seaduse jõustumisel tohib kasiinodes ja toitlustuskohtades suitsetada vaid siis, kui suitsetajatele on olemas eraldi ruum. Suitsetamisruumis ei toimu toitlustamist ega teenindamist, st sinna ei siseneta kohvitassi ega veinipokaaliga. Muutuvad ka nõuded tubakatoodete pakenditele. Ettevõtjatele anti ruumide nõuetega vastavusse viimiseks aega kuni kaks aastat.

korraldatavaid tegemisi.

Lauka Päevakeskuses osutatakse **sotsiaalteenuseid** (pesu pesemine/ triikimine, duši all pesemine, pisiparandus) eakatele, puuetega inimestele ja vastavalt vajadusele teistele abivajajatele.

Teenuste hinnad:

Koduteenuste osutamise lepingut omavatele vanuritele:

pesu pesemine üks masinatäis 10 krooni koos triikimisega 15 krooni

Pensionäridele ja puuetega isikutele:

pesu pesemine üks masinatäis 15 krooni koos triikimisega 25 krooni

Pesu pisiparandus 30 kr./tund

Pesemine duši all 20 minutit 8 krooni

Juuksuriteenuse võimalus kord kuus, eelnevalt registr. Sirje Vaku telefonil 4631297; 56662317

Päevakeskuse kontaktelefonid: 4693712 ja Heli Harak 53339472

Ohvriabiteenus

Ohvriabi on tasuta avalik teenus, mille eesmärk on säilitada või parandada ohvri sotsiaalset toimetulekut. Õigus abile (nii nõustamine kui rahalised hüvitised) on kõigil inimestel, kes on langenud hooletuse või halva kohtlemise, füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvrisk.

Pöördu ohvriabi töötaja poole kui: tahad oma probleemist rääkida; tunned, et vajad abi, soovid leida oma olukorrast väljapääsu.

HIIU OHVRIABIKESKUS asub Põllu 17 Kärklas. Teenust osutab Kirsti Pihlamägi
Tel. 4636116 hiiu.aa@ensib.ee

Perearsti üleriigiline nõuandetelefon 1220

Üleriigiline telefon, kust saab meditsiinilist nõu 24 tundi ööpäevas.

1220 telefonilt saab nõu lihtsamate terviseprobleemide korral, juhiseid esmaseks abiks ning vajadusel ka infot tervishoiu korraldust puudutavates küsimustes.

Helistamisel ei tuvastata helistaja isikut, helistada ja nõu küsida võivad ka ravikindlustuseta inimesed. 1220 on lauatelefonilt helistades esimesed 5 minutit helistajale tasuta, edasi kehtib kohaliku kõne hind. Mobiiltelefonilt helistades kehtib kohe helistamise algusest paketi põhine telefoniminuti hind.

Perearsti nõuandetelefon 1220 on ellu kutsutud selleks, et lihtsustada nõu ja abi saamist perearstilt: *ka sellel ajal, kui enda perearst ei ole kättesaadav; *kui arvate, et terviseprobleem ei vaja perearsti poole pöördumist;

*kui viibite Eestis mõnes teises maakonnas;

*kui olete välismaal ega saa kohe oma perearsti poole pöörduda (välismaalt helistades +372 630 4107);

*kui vajate konsultatsiooni kellegi teise (lapse, lähedase) tervise küsimuses.

Sotsiaalkindlustusameti infotelefon 16106

Lühinumbril antakse informatsiooni riiklike pensionide, peretoetuste, vanemahüvitise, puuetega inimeste sotsiaaltoetuste, püsiva töövõimetuse ja puude arstliku ekspertiisi ning rehabilitatsiooni kohta.

Infotelefon on avatud tööpäeviti 8.00 - 17.00.

Helistamisel kehtivad eestisisese kõne tariifid.

Haigekassa infotelefon 16363

Infotelefon avatud tööpäeviti 8.30–16.30 (välismaalt helistades +372 669 6630)

Helistamisel kehtivad eestisisese kõne tariifid.

Alates 14. jaanuarist 2007 hüvitab haigekassa

*vähemalt 19-aastasele isikule kalendriaasta jooksul hambaraviteenuste eest tasutud summast **300** krooni.

*rasedale kalendriaasta jooksul hambaraviteenuste eest tasutud summast **450** krooni.

*alla üheaastase lapse emale kalendriaasta jooksul hambaraviteenuste eest tasutud summast **450** krooni.

*isikule, kellel on talle osutatud tervishoiuteenuse tagajärjel tekkinud suurenenud vajadus saada hambaraviteenust, kalendriaasta jooksul hambaraviteenuste eest tasutud summast **450** krooni.

*isikule, kellele on „Riikliku pensionikindlustuse seaduse“ alusel määratud vanaduspension ja üle 63-aastasele kindlustatud isikule üks kord kolme aasta jooksul hambaproteeside eest tasutavast summast **4000** krooni.

Kõrgessaare perearstikeskus

Perearst Tiina Mikk tel. 46 933 40 mob. 5148654

Haigestumise korral on inimese esimene kontaktisik perearst, kes osutab üldarstiabi ja suunab vajadusel patsiendi õige eriarsti juurde või haiglasse. Perearsti saatekirja ei ole vaja günekoloogile, silmaarstile, nahaarstile ja psühhiaatrile. Trauma korral võib pöörduda otse Hiiumaa Haigla vastuvõtuosakonda.

Ravikindlustuseta isikud saavad perearsti vastuvõtule registreeruda tavalistel alustel, kuid tasuvad osutatud üldarstiabi eest ise; teenuse hinna kehtestamise õigus on perearstil. Kõrgessaare Perearstikeskuses ravikindlustamata isikutele kehtestatud hinnad esmakordsel pöördumise puhul 121.- krooni ja korduva pöördumise puhul 80.- krooni. Vältimatu abi eest haige ise tasuma ei pea, sellistel juhtudel tasutakse perearstile riigieelarves ettenähtud vahenditest.

Olulised telefoninumbriid:

Kiirabi telefonil 112,

Hiiumaa Haigla kirurgia osakond 46 320 86

Hiiumaa Haigla Polikliinik 46 320 85

Kõrgessaare perearstikeskus võtab tööle meditsiiniõe haridusega inimese. täpsem info 5148654 Tiina Mikk.

Lauka päevakeskuse tegemistest

Lauka Päevakeskus tegutseb seitsmendat aastat.

Tegevustest eakatega:

Koos käiakse igakuulistel erinevatel üritustel, kus õnnitletakse sünnipäevalapsi, korraldatakse viktoriine, mängitakse Bingot, tähistatakse erinevaid tähtpäevi, kuulatakse esinejaid, vaadatakse kontserti, tehakse jalutuskäike loodusesse, peetakse piknikuid jm.. Ürituste läbiviimisel ja eestvedajateks on olnud ka pensionärid ise ja ühiselt otsustatakse kuhu minna, mida teha, keda külastada jne.

On korraldatud ekskursioone mööda Hiiumaad, käidud Vormsil, Võrus, Helsingis, Ahvenamaal ja seda kõike tänu eakate endi aktiivsusele. Sel aastal on kavas väljasõidud Pärnusse, Viljandisse.

Nende aastate jooksul on loodud sidemed teiste Hiiumaa pensionäride ühenduste ja klubidega on korraldatud ühiseid kohvikõhtuid, käidud koos kadrijooski tegemas, peetud naljapäevi ja muid üritusi. Koostöö teiste valdade eakate ühendustega jätkub ka sel aastal.

Lauka Päevakeskuses tegutseb 5 aastat seeniortantsurühm, kes käib koos korra nädalas, õpitakse eakale inimesele jõukohaseid tantse, käiakse esinemas.

Seeniortantsurühma liikmed otavadi endi sekka tantsima uusi liikmeid!

Tegevustest puuetega inimestega, mille sihtgrupiks on riiklikku teenust saavad kliendid: tehakse erinevas tehnikas käsitööd, toimuvad temaatilised üritused, väljasõidud, käiakse kord kvartalis Käina ujujas, tehakse koostööd Hiiumaa Puuetega Inimeste Koja liikmetega jm. puuetega inimeste endi soovi kohaselt